

PRIMUL STATUT CUNOSCUȚ AL ASOCIAȚIEI GENERALE A MUNCITORILOR DIN TIMIȘOARA*

Mișcarea muncitorească organizată din Transilvania are un trecut de peste un secol. În urma dezvoltării industriale în deceniile 6 și 7 ale secolului trecut, numărul muncitorilor din Transilvania cunoaște o creștere rapidă. Concomitent cu acest proces obiectiv „muncitorii încep prin a forma coaliții împotriva burghezilor” (Manifestul Partidului Comunist). Această coalizare împotriva burgheziei începe în Transilvania în ultimii doi ani ai deceniului 7 din secolul trecut. Anterior acestei date, muncitorimea din Transilvania a căutat să se încadreze în anumite forme organizatorice, care aveau un singur scop: întrajutorarea. Aceste organizații profesionale (la Timișoara, Arad, Brașov, Reșița, Cluj, Sibiu etc.) au asigurat muncitorilor asistența medicală, medicamente și ajutor bănesc. Aceste prime organizații, care se aflau sub influența ideologiei burgheziei liberale, constituiau primii pași spre organizarea muncitorimii din Transilvania.

În lupta sa pentru organizare, muncitorimea transilvăneană a primit un prețios ajutor din partea primei Internaționale. Internaționala I, marcând linia justă a organizării muncitorimii din toate țările, a stimulat dezvoltarea mișcării muncitorești socialiste și în Transilvania. În procesul luptei pentru înființarea organizațiilor muncitorești independente de burghezie, un loc important îl ocupă Asociația Generală a Muncitorilor din Timișoara, înființată din îndemnul Internaționalei I, la 11 octombrie 1868. La adunarea muncitorească de constituire a asociației a fost adoptat și statutul, care era similar cu cel al asociației muncitorești din Budapesta. Datorită însă faptului că muncitorimea trebuia să țină seamă de dispoziția Ministerului de Interne dată autorităților ca să fie aprobate numai statutele asociațiilor muncitorești care n-au „tendințe politice”, statutele nu oglindesc scopul real al asociațiilor înființate în această perioadă. Nu dispunem de acest prim statut al Asociației Generale a Muncitorilor din Timișoara, dar se cunosc discuțiile ministeriale în legătură cu el, discuții din care reiese clar că Ministerul de Interne a constrâns pe muncitori să renunțe la tendințele lor inițiale și să nu înscrie în statut adevărul lor țel. (A. Egyed, *Asociațiile muncitorești din Transilvania între 1868—1872*, în *Studii*, nr. 6/1956).

* Textul în limba română al Statutului, transcris după ortografia actuală, a fost publicat în: *Documente privind începuturile mișcării muncitorești și socialiste din România, 1821—1878*, Edit. politică, București, 1971, p. 515—529.

(Statutul se află în posesia Muzeului de istorie al Transilvaniei, nr. inv. M 1829).

Noul statut al asociației a fost aprobat în primăvara anului 1870, și astfel activitatea Asociației Generale a Muncitorilor din Timișoara a dobândit un caracter legal. În statut, tipărit în limbile: română, maghiară, germană și sîrbă, arătîndu-se că poate deveni membru al asociației orice muncitor, sau persoană aparținînd altei clase sociale, care locuiește în Timișoara sau în împrejurimi, se preciza că activitatea asociației „are două direcțiuni: A) La clasa constitutivă (secția de educație n.n.) cultivarea spirituală; B) La clasa spriginitoria (secția de ajutorare n.n.) dezvoltarea intereselor materiale“. În legătură cu activitatea desfășurată în cele două secții, statutul preciza:

Spre promovarea culturii spirituale se cere:

1. instruirea celor prezenți în obiectele reale și limbistice (umanistice); a se îngriji după putință de ridicarea magazinelor de mostre, precum și, din timp în timp, de expoziții;

2. bărbați apti (pentru aceasta) să țină prelegeri enciclopedice și economice în legătură cu comunicarea ideilor;

3. acuirarea (cumpărarea) foilor periodice și a cărților enciclopedice, economice și reale, a le ceta acelea publice și pentru cei mai neexperți a le și explica.

Clasa sprijinitoare (comitetul de sprijin, secția de sprijin) a asociațiunii se îngrijește:

a) ca să înființeze din contribuțiile săptămînale menite în acest scop o casă de păstrare, care să anticipeze celor bolnavi pentru cură, celor orfani pentru înmormîntare și creștere, iar celor neputincioși sub formă de gratificații cîte o sumă de bani, fie ca împrumut, fie ocazional și ca subvenție.

b) casa de păstrare primește și plasează și alte sume de bani dar numai de la membrii săi, pentru ca și membrii sănătoși să poată scoate (bani) pentru scopurile lor;

c) asociația va influența cu autoritatea sa corporația (în sensul) ca să se poată înființa cît mai lesne case de lucrători și ca la înființarea unor asemenea asociații de consum membrii ei să se poată asocia cît mai avantajos.

Membrii de bază ai asociației proveneau din rîndul muncitorilor și numai aceștia aveau drepturi depline în cadrul asociației. În legătură cu membrii între 15 și 20 de ani, în statut se precizează că aceștia au drepturi egale cu ceilalți membri, în afară de dreptul de a fi aleși și de a alege.

Conform statutului, în fruntea asociației stă un comitet de conducere compus din: un președinte, doi vicepreședinți, 12 membri ordinari și 6 membri supleanți, precum și funcționarii asociației (secretarul și adjunctul, casierul, revizorul și percepătorul asociației), dar numai cu vot consultativ.

Ordinea adunărilor se stabilea în felul următor: adunarea generală se ține o dată pe an (în a doua jumătate a lunii decembrie), Comitetul de conducere trebuie să țină lunar cîte o ședință deschisă, Comitetele pe secții țineau ședințe săptămînal, iar secțiile și cluburile își țineau ședințele în termenele stabilite de membrii acestora. Statutul mai re-

glements gospodărirea fondurilor asociației, situația membrilor precum și organizarea și activitatea celor două secții.

În baza acestui statut, avînd și un program care conținea — ca de altfel și celelalte programe ale asociațiilor muncitorești din Ungaria de atunci — revendicări cu caracter burghezo-democratic, cit și unele teze lassalliene, și-a început activitatea asociația muncitorească din Timișoara.

Pe lângă activitatea profesională, asociația s-a ocupat și de probleme politice, cum sînt: dreptul de vot universal, dreptul de întrunire, presa liberă, acordînd, totodată, o mare atenție problemei culturalizării muncitorilor. În preocupările asociației un loc însemnat îl ocupă programarea diferitelor idei socialiste, la început mai ales ale lui Lassalle. Documentele vremii ne dovedesc că totodată începuse și pătrunderea ideilor socialismului științific în Transilvania prin care se atenua treptat influența lassallianismului. Asociația generală a muncitorilor din Timișoara a început să răspîndească scrierile socialiste editate de Internaționala I. Documentele atestă faptul că muncitorii din Timișoara citeau ziarul secției Internaționalei de la Geneva, „Vorbote”. În primăvara anului 1869 la asociație au sosit unele lucrări ale lui Marx și Engels, ca: *Manifestul Partidului Comunist*, Statutul Internaționalei I și Procesul Comunist de la Colonia.

Lupta între adepții lui Lassalle și muncitorii care depășiseră unele teze lassalliene s-a manifestat și în adunările asociației. Astfel, de exemplu, la 6 iulie 1870, cu ocazia dezbaterii programului asociației, un muncitor a declarat în fața adunării: „Statului nu putem să-i cerem să se îngrijească de dotarea clasei muncitoare” sau că „...numai prin forțe proprii își poate făuri muncitorul un viitor...” (*Neue Temesvarer Zeitung*, din 6 iulie 1870).

În cadrul Asociației Generale a Muncitorilor din Timișoara au activat muncitori de diferite naționalități. Internaționalismul asociației s-a manifestat și prin faptul că asociația a folosit în mod consecvent limbile română, maghiară, germană și sîrbă. La conducerea asociației au participat, de asemenea, muncitori de diferite naționalități, pe deplin uniți în probleme principiale. Din conducerea asociației, pe lângă Carol Farkas (primul conducător al asociației muncitorești din Timișoara), au făcut parte muncitorii Gheorghe Ungureanu, G. Förk și Novotni, reprezentînd cele patru naționalități ce locuiau în Timișoara. După plecarea lui Carol Farkas la Budapesta (în a doua jumătate a anului 1869), sarcina conducerii Asociației Generale a Muncitorilor din Timișoara a revenit tot mai mult lui Gh. Ungureanu, care a stat în fruntea mișcării timp de 20 de ani.

Activitatea Asociației Generale a Muncitorilor din Timișoara, împreună cu activitatea celorlalte asociații muncitorești, marchează începutul mișcării muncitorești socialiste din Transilvania și prima etapă a luptei pentru un partid al clasei muncitoare.

ANEXE

REGULAMENTULU ASOCIATIUNEI GENERALE A LUCRATORILORU
DIN TEMESIOR'A.

PARTEA I.

Statutele principale.

1.

In Temesior'a s'au constituitu sub titlulu „asociatiunea generala a lucratoriloru“ un'a asociatiune, care se folosesce de sigilulu seu cu asemenea inscriptiune, spe a promová și a cercetá cu tóta atentiunea interesele materiali și spirituale a lucratoriloru, a carei-a membru poate fi ori si care lucratoriu d'in Temesior'a seu d'in tienuturile mai de aproape pana la unu numeru nehotarat, precum si individi d'in alte clase, cari se interesédia de bunulu acestor'a.

2.

Activitatea asociatiunei are do'ue direptiuni:

A) La clas'a constitutiva cultivarea spirituala.

B) La clas'a spriginitoria desvoltarea intereselor materiale.

Spre promovarea culturai spirituale se recere:

1. instruarea celoru presinti in obiectele reale si limbistice; a se ingriji dupa potinti'a despre radicea magazineloru de mustra precum d'in tempu in tempu si despre espositiuni;

2. ca se tiena barbati apti prelegeri encyclopedice si economice in legatura cu comunicarea ideiloru;

3. acuirea foiloru periodice si a cartiloru encyclopedice, economice si reale, a le ceti acelea publice si pentru cei mai neesperti a le si explica.

Clas'a spriginitoria a asociatiunei se ingrigesce;

a) ca se se infiintieze d'in contribuirele septemanarie menite spre acestu scopu o cassa de pastrare, carea se anticipeze celoru morbosi pentru cura, celoru orfani pentru inmormentare si crescere, éra celoru neputintiosi in forma de gratificatiune cate o suma de bani, si adeca seu ca unu imprumutu seu la intemplanare si ca subventiune.

b) Cass'a de pastrare primesce si disclochiaza si alte sume de bani, dara numai dela membri sei, ca se pota scote si membrii cei sanatosi imprumuturi pe interese;

c) asociatiunea va influintia cu autoritatea s'a ca corporatiune, ca catu mai lesne se se póte asedia case de lucratori, si ca la infiintiarea atarei asociatiune de consumare membrii acelei-a catu mai favorabile se póta pacta.

3.

Afacerile juridice, economice precum și susținerea ordinii a asociațiunii le administrează comitetul; clas'a constitutivă se împarte în secțiunea de învățământ și literară, a magazinului industriale, a cântului și a gimnasticii, a solemnității și a reviziunii; ci membru fiescecarei-a secțiunii poate lua parte în ori și care secțiune, —

asia și clas'a spriginitoria cuprinde în sine secțiunea ajutoră, a cassei de păstrare și a reviziunii banale totu cu dreptu reciproc.

4.

De membrii se voru primi numai persoane nepătate, și se împartu în elevi, membri ordinari, exteriori, și onorari;

1. elevu poate fi fiescecare membru dela 15 până la 20 ani, cu învoirea părinților respective tutorului seu principalului și se împartășește de toate favorurile asociațiunii — afara de a alege și a fi alesu;

2. membru ordinaru este fiescecare barbatu trecut de 20 ani până cându solvesce tas'a s'a regulatu;

3. membri exteriori sunt fameile și acei-a, cari nu locuescu în locu acestea solvescu numai jumătate d'în tas'a prescristă pentru clas'a spriginitoria, sunt înse deobligati, — deca voiescu a face pretensiuni la favorurile clasei constitutive seu deca — și stramuta domiciliulu loru aici, a contribui tas'a mambriilor ordinari.

4. Membru onorariu a asociațiunii vâ fi acela, carele vâ sucurge la scopulu asociațiunii celu puțin cu o sumă de 50 fl. fara de a mai pretinde îndereptu acest'a sumă, seu pe carele lu vâ alege asociațiunea pentru meritele sale de atare, acest'a înse se bucura numai de favorurile clasei constitutive.

5.

Directiunea asociațiunii o manipulează comitetul, acest'a consta d'în următorii membrii:

a) d'în unu presedinte și doi vicepresedinti, unulu d'în cesti d'în urma este presedintele clasei constitutive, era celalaltu a clasei spriginitore;

b) d'în 12 membri ordinari și 6 membri suplinitori a comitetului pentru afacerile clasei constitutive, și totu atati-a pentru afacerile clasei spriginitorie, cari afacerile comune a asociațiunii compun senatul directorale, și provedu posturile loru fara nici unu onorariu;

c) d'în dirigatorii asociațiunii, dăra numai cu votu consultativu, și si atunci numai cându nu sunt afacerile loru pe tapetu — și adeca d'în unu secretariu și adjunctulu acelui-a, unu cassaria și unu revisoru, precum și d'în unu percepatoru; onorariulu acestor a lu termina adunarea generală și numerulu loru se poate după împregiurari unmulți seu micșoră;

6.

Datorințiile comitetului sunt următoarele:

I. presedintele reprezintă asociațiunea în afacerile sale ori și la care juridictiune și în casu de împedecare conchiama și dirigeza unulu d'în vicepresedinti

siedintele generale si ale senatului asociatiune, elu se ingrisesce despre escutarea concluseru, subscie d'inpreuna cu secretarului tôte espedarile si revisionéza mai cu doi membri a comitetului in restempuri nesotarate si fara avisare cass'a si perceptoratulu.

II. vicepresedintele primariu conduce clas'a constitutiva si comitetulu acelei-a, ca si unu presedinte, conchiama siedintele si veghiaza peste cursurile de invatiamentu si peste biblioteca; elu dirige activitatea sectiunelu, dara grigesce mai vertosu de sectiunea financiara si revisionarie, precum si despre portarea economiei, elu asignéza, erogetele referitórie la acest a amesuratu decisiunelu adunarei generale séu a comitetului ma póte in contielegere mai cu unu membru a comitetului asigná in casuri de lipsa pana la 20 fl. si afara de siedintia, dara sunt in solidum respundietori pentru aceea, elu cuitéza d'inpreuna cu cassariulu tôte sumele incurse pe séma clasei, a carei afaceri si cassa tótu-deună o póte esaminá — in casulu de impedećare a presedintelui pesiesce elu in cerculu de aptivitate a acelu-a;

III. vicepresedintele secundariu este din oficiu presedintele clasei sprigitórie si a comitetului acelei-a, elu efectuesce conclusele comitetului si a adunarei generale, asignéza erogatele in casu urgente mai cu unu membru a comitetului pe lenga raspundere solidaria pana la 20 fl. si afara de siedintia elú pestréza un'a d'in chieile cassei a acesteí clase, d'in care cauza si este in solidum respundietoriu, si substitue in atare casu de impedicare pe vicepresedintele primariu, si si in'susi pe presedintele;

IV. Comitetul asociatiunei reprezenta ca senatu comunu asociatiunea facia cu alte persóne afara de asociatiune, precum si facia cu alte corporatiuni, d'in care cauza si signéza la facerea atarei datorii afaru de presedinte si mai doi membri a comitetului; represinta si manipuléza interesele asociatiunei si sucurge la efectuarea decisiunelu adunantielu generale in intielesulu statuteloru; esaminéza aratarile claselu, si le compune pentru referare la adunarea generala, a carei conchiemare se pótei pretinde pr'in 5 membri; elu póte pretinde revisionarea socotiloru si esaminézá cassele — despre acestea si despre tóta averea asociatiunei este in solidum respundietoriu;

V. Datorintiele acestea suntu si ale comitetelu sectiunale, la a caroru siedintie potu lua parte si membrii altei sectiuni, sedintiele loru suntu inchise, pe candu a senatului asociatiunei deschise, si in acestea se si decide despre cei propusi de membri onorari.

Cari voru absentá la 5 siedintie ordinarie un'a dupa alta — fara nice o cauza — se voru respectá de eschisi, loculu acelu a lu ocupa membrii suplinitori, si remanu sub raspundere pana la finea anului;

VI. secretariulu are datorinti'a a portá protecóle la siedintiele generale, la ale comitetului precum si la siedintiele claselu, elu concipiaza si espedéza tote corespondintiele si publicatiunele, ma la inceputu póta si perceptoratulu, d'in care cauza i-se dá-dupa-ce se voru inmulti agendele — unu adjunctu, totu odata standui si servitoriulu aficale spre dispositiune — pecatu nu va fi ocupatu cu alte locuri mai ponderóse.

Secretariulu este respundietoriu pentru implinirea punctuala a afaceriloru sale, éra mai vertoru pentru portarea corecta a cartiloru perceptorale — ca si mai tardiu perceptorulu.

VII. Casariulu manipuléza sub raspundere tôte venitele asociatiunei, si adeca dechilinu a fiescecarei-a clase, la elu se afla o chiea dela cass'a principala si

este îndatorit: a depune și cautela, elu scontréza tôte perceptele cassei d'inpreuna cu comisariulu lunariu-cestu din urma pastréza a trei-a chiea și este in solidum respundietoriu — erogate pote face casariulu neconditionatu numai la presentarea asignațiunei, pe care este a se și cuită.

7.

Ordinea adunariloru e următoria:

a) adunare generala se va tiene odata in anu și adeca in dile d'in urma a lunei lui Decembre, la carea se voru alege presiedintii, jumătate d'in membrii camitetului și jumătate d'in membrii suplinitori (in anulu atain pr'in sortitura era in anii urmatori dupa rangulu dirigatorie) precum și diregetorii, totu cu acést a ocașiune se voru staveri lefele și relatiunele diregatoriloru între sine; propunerile, cari se voru face d'in partea comitetului seu celu putieniu de 20 membri cu 8 diele nainte de adunare, debuescu a se pertrapta și decide in inte-resulu comunu a asociatiunei.

Deca doresc maiortitatea comitetului, séu 50 membri, precum și déca afla presiedintele de lipsa, se póte conchiemá și altadata o adunare generala estra-ordinaria, dar numai in modulu celoru ordinare, la o serbatóre, și anuciata in diarele locale seu pr'in placate celu putieniu cu 8 dile nainte.

De nu s'aru presintá la adunarea generalá afara de comitetu și 100 membri, atunci se vá conchiemá adunara peste 8 dile de nou, publicandu-se totu-odata și obiectele principale, cari se voru pertraptá la aceea, la care ocașiune aduce decisiuni vâlide maiortitatea absoluta a celoru de fatia, afara de impartire, despre cari, in casu de nu s'aru infatiosiá membrii in numerulu recerutu, numai mai-oritatea absoluta a unei a trei'a totu peste 8 dile anuciata adunari póte aduce decisiuni vâlide;

Comitetulu intregu tiene siedintie deschise la 4 óre in domineca prima a fies-cecarei-a luni.

c) Comitetele claseloru tienu sidintie in tóta spteman'a;

d) Sectiunele și cluburile și tienu siedintele loru la termine, cari le hotarescu singure și la a caror'a adunari decide totu-deuna maiortitatea voturiloru, in casu de sunt voturile inpartite in dóue parti egaele derima votulu presiedintelui.

Fiinduca de obiectele adunariloru se tienu și alegerile, se ordinéza in pri-vintia acestor'a ca déca nu se voru pote intemplá p'r'in aclamatiune, atunci se se conduca votisrea secreta p'r'in o comisiune de 3 membri alesi p'r'in sortitura. Comitetulucérca calitatele celoru-ce competéza la posturile diregatoriloru, éra pre-siedintele i-candidéza, și i-pune la votisarea secreta.

8.

Averea asociatiunei consta d'in fundatiunele membriloru onorari, d'in dona-tinuni și d'in contribuirile membriloru, d'in venitulul acestor'a și d'in inventariulu mobileroru și imobileloru acuirate.

Inventariulu sa afla sub inspectiunea secretariului, banii gata și papirele pretioase se afla in cassa de pastrare, d'in cele trei chiei a acestei casse se afla una la vice presiedintele secundariu, un'a la cassariu, și a treia la comisariulu lunariu — cassariului i-se preda pentru coperirea erogateloru interimale o cassa mai mica pana la 300 ft. o. a. care suma este coperita cu cautiunea lui.

Averea asociatiunei este in privintia organisarei sale de d  ue plesse:

Tota fundatiunile, donarile si contribuirile (afara de cele a membriloru exteriori, cari curgu in cassa spriginit  ria) precum si veniturile se impartu in d  ue parti egale, una se intrebuintiaza spre promovarea scopului clasei constitutive,   ra ceealalta pentru celu a clasei spriginit  rie.

9.

In asociatiune p  te intr   fiescecare barbatu nepatatu si sanatosu dela 15 pana la 60 ani dara elevii numai cu ingaduirea parintiloru, tutoriloru seu a principaliloru d  ca v   solvi 50 cr. ca tasa de inscriere, dupa primire i-se ca escri   8 dile numele in localitatea asociatiunei si dec   s'aru face observari in contra lui, v   alege unulu d'in presiedinti unu arbitru, carele v   decide despre acest'a.

Femeile membriloru, s  u veduvele lucratoriloru voru fi primite intre membrii exteriori, inse despre cele d'in'taiu au a se espeptor   la incrierea loru si barbatii   ra cele d'in urma au a face cunoscuta maritarea loru.

Membrii altei asociatiuni de asemenea caracteru sunt, la stramutare locuintiei loru aice, liberi de tas'a inscrierii, d  ca si-voru produce rectificariile loru, asia suntu liberi si acei-a cari stramutandu-si locuinti'a de aici   rasi se rentorcu.

Contribuirea eleviloru si a membriloru ordinaru este 20 cr. pe septemana, d'in cari incurgu 10 cr. in cass'a clasei constitutive   ra 10 sr. in cass'a clasei spriginit  rie; sum'a ulteri  re se pastredia in cass'a de pastrare fara interese ca proprietatea membriloru pana candu v   sust   asociatiunea, si la desfintiarea asociatiunei se v   imparti proportionalminte. Ac  st'a suma o p  te sc  te membrulu numai la stramutarea locuintiei s  u eschiderea s'a d'in cass'a de pastrare, si in casu de m  rte se v   d   urmat  riloru, dar membrii cari au esitu d'in asociatiune, s  u au fostu eschisi, acei-a nu potu face nici o pretensiune la sum'a acest'a, ci aceea devine proprietatea asociatiunei. Despre aceea — c     re socotisev   la intrarea de nou a unui membru   ra si sum'a picata deja in proprietatea asociatiunei hotaresce adunarea generala.

10.

Fiescecare inc  ta a fi membru pr'in eschiderea seu pr'in esirea s'a d'in asociatiune. Eschisi voru fi acei-a, cari voru fi condamnatu d'in partea sedriei criminale de criminalisti, s  u acei-a pe cari i-va afla arbitriulu demni de eschidere. — De esiti se voru consieder   acei-a, cari si la admoniere repetita voru remane pe 3 luni in restantia cu contribuirele loru, deca nu-i va escus   atare morbu s  u lipsa de castigu, despre ce v   decide arbitriulu.

Acel'a membru, carele este constrinsu de impregiurari a-si schimba locuintia p  te esi d'in asociatiune, d  ca a documentatu impreguiarile acelea, se v   folosi — atatu la esire catu si la rentr  cerea s'a — de t  te favorurile reguleloru referit  rie la acestea.

11.

In t  te casurile pana acuma amintite precum si in alte casuri posibile, cari s'aru esc   intre membrii ei, se judecad  ca acele s'au aratatu vicepresiedinte in sensulu legii d'in 1868 art. LIV. tit. 9 part. 3. cu aceea, cumaa membrii ca atari

sunt supusi de după oalitatea lorú acestui județiu și cumca asociatiunea ca parte certanda și-alege județii sei d'în membrii onorari-și cumca în casurile permise de lege procedur'a este sumaria.

Se concede, ca și controversele escate între unu membru și între alta persóna se se pôte pertraptá naintea arbitriului, în care casu înse se recere ca nemembrulu se-si dee la acesta învoirea s'a de libera voia în scrisu.

12.

Asociatiunea se constituie în speranția a durá neconținutu deocamta pe 50 ani, și adunarea, ge. ultima decide despre continuarea mai desarte a asociatiunei și deca aru deveni disolvarea ci neevitabila, prin devenirea membriloru la 100, atunci mai înainte de tôte se voru coperi atari passive a asociatiunei, și se vóru întórce sumele înlocate în cassa ei de pastrare, éra venitulú curatu, carele vá remane, se vá depune în cass'a de pastrare a Temesiórei, ca fundatiune pentru copii orfani a lucratoriloru și în favorulu institutulu lucratoriloru. Acést'a hotarare nu se vá pôte stramutá nici prin unanim'a decisiune a ver și cari-a adunare generale.

13.

Protocolulu adunantiei generale este a se aterne în 8 dile la aficiolatulú de industria d'în casu în casu, fie fostu adunarea ordinari a séu estrordinaria.

14.

Antisti asociatiunei debue la finea fie-carui'a anu se astérna o însemnare despre averea asociatiunei la adunarea generala, și esaminendu-se acést'a pr'în o comisiune se tramite unu esemplariu pr'în jurisdictiunea politica la înaltulu ministeriu m.r.

Organisarea clasei constitutive

1.

Tientia clasei constitutive este înaintarea și cultivarea spirituala și morala a lucratoriloru, spre care scopu deschide cursuri de invatiementu, arangiaza disertatiuni populare precum și cetiri împreunate cu comonicare de idei, acuirea fai și carti economice și educatórie și le pune în localitati acomodate la dispozițiunea membriloru. Se vá îngriji despre fundarea magazineloru de mustra și vá arangia espositiuni industriale, și vá promová desteptarea membriloru și a familiiloru lorú pr'în petreceri solide, pr'în cantare gimnastica; și îngrigindu-se de institute de crescere pentru pruncii cei mici; la înfiintarea sperativa a coloniei de lucratori și-va estinde atentiunea s'a pana la lucrát'orie de invatiementu.

2.

Participatorii acestei clase sunt edevii, membrii ordinari si onorari, presedintele acestei-a e visepresedintele primariu, si afacerile ei le conduc cu cei 12 membri ordinari si cei 6 suplinitori a comitetului, actuariulu ei este secretariulu séu adiunctulu aceluia.

3.

Membrii formdeia 5 sectiuni, si adeva in asia modu, cá fiescecare póte luá parte la tóte celelalte.

a) sectiunea de invatiementu este indatorita a se ingriji despre deschiderea cursurilor, despre denumirea invatiatorilor la acéstea, precum si despre cercetarea regulata celor insinuati si despre diliginti'a acelor'a; tiene catra finea tómei cu cei mai teneri ascultatori esamene, impartun-du spre mai mare animerá si premii. Incursuri se va pune deschilinita ponderositate pe limbi, scrisore, mechanica, istoria naturala ói chemia, era membrii clasei debue se auspitione cursurile.

b) Chiemarea sectiunei bibliotecarie si a magazinului industriale este o conchiema pe cei mari espert barbati la disertatiuni popolarie economice, si de cultivare, asia, ca celu putienu in tote duminica si serbetorie dupá amiadi se tiena peste semestrului de erna continuative cate o disertatiune. Si dace nu nu aru cuccede acestia, atunci se se tiena cetiri publice cu esplicare si comunicare de idei. Sub manipularea acestei sectiuni se afla biblioteca si magazinulu industrial, din cari se voru da prin unu bibliotecariu alesu de sectiune si exemplare singurate, dara numai pe lenga respondere de imunitate. Dar nu vá fi ingaduitu a dá esemplare singurate d'in foile periodice-afara déca voru fi legate la unu locu de pe unu patrariu seu de pe o jumătate de anu.

c) Sectiunile cantretiloru si a gimnasticiloru se voru perfectiona in facultatile lor, se voru ingriji despre invatiatori si voru contribui dupa potintia la solemnitate asociatiunei.

d) Sectiunea de solemnitate este chiemata a arangia petreceri cuvintiose si a se ingriji despre bun'a ordine la acelea, precum si a se nisui spre efeptuirea espositiunelor.

e) Sectiunea finantiala si revisionare se ingrisesce d'in'preuna cu comitetulu despre afacerile economice, acuire localitatile recerute, si luandu in considerare starea materiala a clasei se ingrisesce si de procurarea foiloru, cartiloru, mustreloru si despre cele debuintiose la instruare, acordeza invatiatorii si le staveresce lefele. — Erogatele cari nu suntu anca staverite le pote comitetulu numai in contielege cu sectiunea acest a asigná, — sectiunea acést'a are dreptu a provóca pe presedinte la esaminarea cassei, la care ocasiune i-da ajutoriu pr'in doi membri d'in sinulu seu.

4.

Fiescecare sectiune se póte organisá si sengura ea sipote alege unu presedinte si unu comitetu de 6 membrii, ci la siedintele loru potu luá parte si membrii comitetului clasei constitutive cu votu decisivu. Ea pote asterne naintea.

clasei si pr'in acést'a si naintea adunarei generale propuneri, pe cari are dreptu dupa poteriile sale si singura ale efectui, numai se corespunda scopului asociatiunei si se servésca spre promovarea aceluia.

5.

Are dreptu a propune de membri onorari pe acei invatiator si barbati de specialitate, cari celu putienu peste dóue érimi a tinutu prelegeri si cetiri gratis.

6.

Obiectele de cetire suntu a se afice peste intreg'a septemana premergatoria in localitatea asociatiunei, si incatu se referedia la scintie speciale, este presiedintele respektivu indatoratu a face despre acestea aratare la sectiune, ca se faca atenti pe membri.

7.

Fiescecare sectiune pote pretinde dela presiedinte conchiemare senatului intregu a clasei, care senatu cuprinde in sine cele cinci comita'te ale sectiunelor, membrii commitetului principale precum si membrii suplinitori; acestui senatu póte decide in cauzele, care se referedia la interesulu clasei intregi, éra mai cu séma hotaresce tempulu esamenelor, festivitatelor expositiunelor s. a. — efectuirea acestor botarari se inredintiază comitetului sectiunei carele este indatoratu a face protestu in contra atarei hotarari, déca obiectuluu aceleia séu de dupa natur'a s'a séu pentru ponderositatea s'a s'aru tiene de afacerile senatului asociatiunei, séu tocmai de ale adunarei generale, ci acest'a debue indata aratatu presiedintelui.

8.

Incatu s'aru desfintia clas'a acést'a in asia modu, ca clas'a spriginitorie totu se mai esiste, atunci averea si inventur'a clasei acesti'a — carea si asia se manipuléza deschilinitu, se vá intrebuintiá conformu 12. a statuteloru spre scopurile amintite acolo, si nu se vá stapune nicum la clas'a spriginitória.

9.

Unu venitu deschilinitu a clasei este aceea suma, carea vá incurge ca pretiulu vorbililor, desertatiunelor si brosuilelor, cari le vá tipari clas'a si dens'a este indatorita a se ingrigi despre tiparirea statuteloru si a bilateloru membrilor, cari se voru inmanuá fara nici o tasa. — Manipularea acestor a se tiene de afacerile sectiunei finantiarie.

10.

Si comitetului sectionelor debue se tiene celu putienu in tóta septaman'a cate o siedintia, si déca se recere si cate o siedintia sectionala, ci in care diua, si care sectiune, — acest'a va decide elu senguru.

PARTEA III.

Organisarea clasei spriginitorie

1.

Scopulu clasei spriginitorie este a impintená membrii spre crutiare, a întinde celor morboşi ajutoriu pentru curare, a mediloci înmormentarea cuvintioasă a reposatiloru şi a împartasi ajutoriu gratuitu orfaniloru şi celor'a ce devinu fara vin'a loru neputintiosi.

2.

Participatorii acestei clase sunt elevii, membrii ordinari şi exteriori; presedintele ei este vicepresedintele secundariu, şi afacerile ei le conduc cei 12 membri ai comitetului şi cei 6 membri suplinitori.

3.

Membrii se împartu în două secţiunei în cea a cassei de pastrare şi în cea ajutatória, şi fie-care şi poate alege singura comitetulu şi presedintele seu propriu, carele e îngriješce despre aplicarea regulor, cerca suplicele incurse sile aterne pr'în presedintele clasei la comitetu.

4.

În cass'a de pastrare incurgu contribuirile fundatiunarie şi donatiunele, precum şi tasa de 10 kr. pe septamana dela totu membrulu — cari se înlochiază spre fructificare ára venittulu acelor'a se întrebuintiază pentru spriginire, şi numai în casu de nu s'aru ajunge venittulu se voru poate atacá şi sumele depuse; d'în care cauza nici nu tragu membrii interese dupa solvirile de septamana, căci în locul acelor'a voru trage în casu de morbu său nepotintia densii, éra în casu de mórte veduvele loru un ajutoriu — contribuirele înse se voru pastr'a, ca în casu de stramutarea domiciliului, eshiderei său a morţii se se póta rentórce, pe catu nu aru fi fostu atacate mai adese pr'în ajutorari, în care casu sevá pote numai o parte proportionala rentórce — acest'a se vá pote numai o parte proportionala rentórce — acest'a se vá întemplá şi la desfintiarea eventuala a asociatiunei — dar unu plus nu se vá rentórce nicicandu.

5.

Cass'a de pastrare primesce ca medolicitoriu şi alte sume spre fructificare danduse acelea o carticica anumite, sumele aceste se voru pote depune odata său şi în perioade — pentru cari bani garantéza fundatiunea cassei de pastrare şi întreaga avere a asociatiunei; ea se îngriješce despre dislocarea fructifera a depositorulu, şi alatura interesele de 6% totu la jumătate de anu catra capitalu, său la doriti'a contribuitoriloru să solvi şi în bani gata.

6.

Totu in acestu modu dá cass'a de pastrare si membriloru senguratici imprumute pe interese — socotindu tote spesele manipularii cu 1 percentu la luna si adeca séu pe lenga unu pemnu pretiosu séu deca sta pentru densulu altu membru, carele este recunoscutu de acceptibile, bunu — si anume cu usiurarea a solvi in rate, séu si la unu terminu hotaritu.

7.

Afacerile sectiunei cassei de pastrare si a comitetului acelei-a suntu: a dispune despre dislocarea fructifera a baniloru incursi si a judecă si decide despre suplicele in cari se vá rogá cineva dupa ajutoriu-si in casu de reiciare nu suntu indatoriti a comunica motivele.

8.

Sectiunea spriginitória se ingrisesce despre ajutorarea membriloru si mai vertosu cauta a acuirá medicin'a, cu carea suntu morbosii séu gratis séu pe lenga o tasa moderata a provedé; fara inspitionarea acestei-a nu se vá pôte nimnui intinde ajutoriu, asia si atunci, dupa ce sa'au aratatu diu a de insana-tosiare. — Ea face pasii receruti la apotecari pentru a socoti medicina mai lesne — carea inse se vá solvi d'in ajutoriulu primitu.

Medicii cari voru curá gratis, voru fi recomandati de membri onorari.

9.

Ajutoriulu este pentru morbosi in lun'a prima cate 5 ft. pe septemana, éra mai departe cate 4 ft, cari bani se prenotéza respektiviloru inpregiurariloru se se irte dupa insanatosiarea seu mórtea morbosului celu putinu o parte d'in ce a anticipatu, precum si despre acca, ca pana candu se se estnida ajutoriulu la unu morbu mai indelungatu, séu ca dasevá cuiv'a gritificatiune — vá decide comitetulu, clasei, dupace s'a fi consultatu despre acestea si cu mediculu.

10.

Dar se vá detrage morbosului ajutoriulu déca morbulu lui a devenitu d'in betie séu d'in galceva cu altii, si déca nu vá urmă ordinatiuneloru medicului.

11.

Fiescecare membru pôte numai pentru morbulu seu pretinde ajutoriu, si nu si pentru membrii familiei sale, déca acei-a nu sunt membri exteriori. Nasce-rea in decursulu ei regulatu se va considerá la famei, ca membri exteriori, de regula ca unu morbu de dóue septemane.

12.

Veduva séu consengenii unui membru reposatu capata pentru spesele de inmormontare un a suma, care aru compete unui morbosu pe o luna — la mórtea unui membru a familiei membrului asociatiunei, pote cestu d'in urma pretinde dela asociatiune numai unui imprumutu pe interese.

13.

Comitetulu are a votisá la recomandarea clasei spriginitórie gratificatiuni pentru crescerea orfaniloru, si déca s'arii néga acestea, atunci potu apelá suplicantii la adunarea generala. Nu se póte inse mai mult decatu la doi orfani, sisi acestora'a numai pana la 13 ani, cate 2 ft. la septemna asigná.

14.

Gratificatiunea membriloru neputintiosi — la carea se vá luá in considerare tempulu catu a fostu respectivulu membru, caus'a si gradulu neputintiei — fie aceea o suma anumita pentru totudeun'a seu unu ajutoriu lunariu, se constatéza, ascultandu-se si mediculu, pr'in comitetulu clasei, in contra careia decisiuni póte suplicantele neindestulitu apelá la adunarea generala. — Nu se vá pote asigna mai multu de 3 ft. séu o alta asemenea indestulare la septemana.

15.

Déca s'aru intemplá intre membrii societatii in privinti'a atarei societate de consumare séu in privinti'a atarei infiintieri de colonia a lucratoriloru confederatiuni, atunci asociatiunea le vá concede a dispune gratis despre diregatorii ei, si a-si depune banii in cassa ei; le vá protegia cu autoritatea s'a de asociatiune; si déca organisatiunea loru va fi sigura, a atunci asociatiunea vá pasi in numele seu propriu spre ajutorarea loru, inse atunci voru fi deobligate a-si depune banii loru in manile asociatiunei, si a stá scripturisticu in solidum bune una pentru altá — decá nu voru fi in stare a dá cautia esterióra.

16.

Fie-care sectiune are celu putinu odata in septemana a tieneo siedintia, la care ocaseune pote cere, ca comitetulu se tiena si pentru desbaterea propuneloru ei siedintie afara de causele curgatóre, si a nume siedintie generale. — Si la dorintia ori si carei sectiuni este comitetulu indatoritu a revidiá cassa, ca care ocaseune intre-vine si presedintele.

17.

Fie-care clasa séu sectiune póte staveri in sinulu seu o ordine partiala a afaceriloru ei, incatu nu vá veni in contradicere cu statutele generale, d'in care cauza suntu aceste ordine a se aterne senatului asociatiunei spre incuvintiare.

Timisiór'a, in 10. Maiu 1870

Regulamentul asociațiunii generale a lucrătorilor din Temesiora.

PARTEA I.

Statutele principale.

§. 1.

În Temesiora s-au constituit sub titlul „asociațiunea generală a lucrătorilor” una asociațiune, care se folosește de sigiliul sau cu asemenea inscripțiune, spre a promova și a cerea cu toată atențiunea interesele materiale și spirituale a lucrătorilor, a cărei-a membru poate fi ori și care lucrătorii din Temesiora sau din ținuturile mai de aproape până la unu număr nehotărât, precum și indivizi din alte clase, cari se interesează de binul acestora.

§. 2.

Activitatea asociațiunii are două direcțiuni:

A) La clasă constitutivă cultivarea spirituală.

B) La clasă spriginitoră dezvoltarea intereselor materiale.

Spre promovarea culturii spirituale se recore:

1. instruirea celor presinți în obiectele reale și limbistice; a se îngriji după putință despre rădăcirea magazinelor de muștra precum din timp în timp și despre expozitii;
2. ca se țină barbatii apti plegerii enciclopedice și economice în legătura cu comunicarea ideilor;
3. achiziția foliilor periodice și a cartilor enciclopedice, economice și reale, a le ceta acelea publice și pentru cei mai neșperți a le si explica.

Clasă spriginitoră a asociațiunii se îngrijesc:

- a) ca se se înființeze din contribuțiile săptămânice menite spre acestu scopu o casă de pastrare, carea se anticipăze celor morboși pentru cura, celor orfani pentru înmormântare și creștere, era celor neputincioși în forma de gratificațiune câte o sumă de bani, si adica sau ca unu împrumut sau la întem-plare si ca subvențiune;
- b) Casa de pastrare primește și disociază si alte sume de bani, dara numai dela membrii sei, ca se pota scote si membrii cei sanatoși împrumuturi pe interese;
- c) asociațiunea va influența cu autoritatea sa ca corporatiune, ca catu mai lesne se se pota asedia case de lucratori, si ca la înființarea atarei asociațiune de consumare membrii acelei-a catu mai favorabile se pota pacta.

A temesvári általános munkásegylet szabályzata.

ELSŐ RÉSZ.

Alapszabályok.

1. §.

Általános munkás-egylet cím alatt, s hason köriratú pecsét használatával Temesvárott egylet alakítatik, a munkások anyagi és szellemi érdekeinek egy figyelemmel tartása mint előmozdítása céljából, melynek tehát tagja lehet minden Temesvárott vagy akár közel környéken lakó munkás az alábbi határozmányok alatt határozatlan számig, valamint az ezek javáért érdeklődő más osztálybeli egyének is.

2. §.

Az egylet tevékenysége tehát két irányban működik:

A) a képző osztályban szellemi művelődés,

B) a segélyező osztályban anyagi érdekek fejlesztésére.

A szellemi művelődés előmozdítására igénybe vétetik:

1. reáltárgyak és nyelvekbeni oktatás a jelentkezők részére, telhetőség mellett és plönként ipar kiállításra is törekedve;
2. illetékes férfiak által tartandó népszerű felolvasások közműveltségi, közgazdasági és szaktárgyakról, ahöz kapcsolandó eszmecserevel;
3. közműveltségi, közgazdasági és reáltaókat tárgyaló időszerű lapoknak és könyveknek szerzése, s esetleg belőlük közfelolvasás, hogy a járattanabbaknak magyaráztassanak.

Segélyező osztálya az egyletnek arra törekszik, hogy:

- a) a heti betétek ide szánt részeitől takaréktár létesítessék, melyből betegok gyógytási, özvegyek és árvák temetkezési és növelési előleget, ugy munkakeptelenek legyűjt nyerhessenek kölcsönkép vagy esetleg segélykép;
- b) takaréktár önkényes betéteket is elfogad, de csak saját tagjaitól, azokat elhelyezi, hogy egészséges tagok is kamatos kölcsönöket aphassanak;
- c) a egylet testületi tekintélyével hat közre, hogy ugy olcsó munkálázak telepjének, mint fogyasztási egyletneknek létesítésére tagjai szívesen szövetkezessenek.

3. §.

Az egyletnek jogi, gazdasági és rendtartási ügyei a választmány kezeln, a képzőosztály tanulmányi, kénev- és műtári, énekes, tornász és ünnepélyi, végre pénzügyellenőrzői szakosztályokra oszlik, de minden tag részt vehet valamennyi székben.

Statuten des Temeşvarer allgemeinen Arbeiter-Vereines.

1. Theil.

Grund-Statuten.

§ 1.

Unter dem Titel und mit der Umschrift eines gleichen Anzeigens wird im Temeşvar ein allgemeiner Arbeiter Verein constituirt, zur Hebung und Förderung sowohl der materiellen als geistigen Interessen des Arbeiterstandes, wozu also ein jeder in Temeşvar oder nächster Umgebung domicilirter Arbeiter unter den hier nachfolgenden Bedingungen in unbeschränkter Anzahl als Mitglied beitreten kann, wie auch Ausländern anderen Standes, die sich um das Wohl des Arbeiterstandes interessieren.

§ 2.

Die Thätigkeit des Vereines richtet sich demnach:

A) in der Bildungs-Section auf die Entfaltung der geistigen, B) in der Hilfs oder Unterrichts-Section auf jene der materiellen Interessen.

Zur Entfaltung der geistigen Bildung werden in Anspruch genommen:

1. Vorträgen in Redegewandten und Sprachen für Jene, welche sich dafür melden, nach Möglichkeit auch auf Einrichtung einer Bibliothekammlung und zeitweiligen Uebersetzung.
2. Volkshumliche Vorträge, encyclopädischen und haatsökonomischen Inhaltes, so auch Sachwissenschaften, durch competente Männer, erläutert durch hierzu anknüpfenden Vortragsstoff.
3. Ankauf von Büchern und periodischen Schriften encyclopädischen, haatsökonomischen und realwissenschaftlichen Inhaltes, Einführung geeigneter literaturtechnischer Vorrichtungen, damit solche den Unberechneten erläutert werden.

Die Hilfs-Section des Vereines richtet an, daß

a) aus dem hierzu bestimmten Antheil der Wochen-Einnahmen eine Sparskassa errichtet werde, aus welcher die Statuten einen Vorbehalt für die Wittwen, Waisen und Jünger zu Versorgung und Erziehungsgeldern, und Qualiden eine Gnadenerweiterung als Antheil, eventuell Geschenk erhalten können.

b) Die Sparskassa übernimmt — jedoch nur von Vereins-Mitgliedern — auch fremdliche Einnahmen, und distribirt solche demnach, daß auch gesunde Mitglieder zureichende Antheile bekommen.

STATUTUL TÂMBÎNGRĂDILOR OBŞTEI DROMITRĂ RĂDENEŞA.

I. DEO.

Osnovatelni statuti.

§ 1.

Под титулом и надписом согласенъ печата констати-
наше се у Тамбиграду обште друштво за радени за на-
ву и напредовање како материнали, тако и унии ин-
реса стања радених, којим дадем у Тамбиграду јав у
навојној околинѣ се находећи раденик под даво следе-
ћим условима у неограниченом числу као член присту-
пити може, као и особе другог реда, које се за благо-
стање раденика заузимају хоћу.

§ 2.

Радност друштва управља се таквем:

A) у секцију изображења на развијање уни.

Б) у помоћују секцију на оне материјални интереса.

За развијање уније узображености захтевају се:

1. Часови предавања реални ствари и језика за оне, који се за исте пријавили буду, по могућству сладе се и на оснавање једне приврне збирке и на повремено изложје радени ствари.

2. Народна предавања енциклопедическог — и државно економическог садржаја, тако исто и стручне науке чрез стручни особа, и протоковање чрез за ове скоп-
чавајућа променљивања иде.

3. Приписивање јавита у времени листова енциклопедическо-
ског, — државно економическог — и реално ученог са-
држаја, и од оних обшти часови читања, дава неукни
таке се протоковање.

Помоћателни секција друштва тежи на то:

a) да се из у чет означене честн недолни улога једна
штеговница уставови, из којо би бодостан збојм за

DIE ERSTEN BEKANNTEN STATUTEN DES TEMESVARER ALLGEMEINEN ARBEITERVEREINS

(Zusammenfassung)

Der Verfasser veröffentlicht den Gesamttext der ersten bekannten Statuten des Temesvarer Allgemeinen Arbeitervereins mit einem kurzen Vorwort über den Werdegang der Arbeiterbewegung in Siebenbürgen, über die Tätigkeit des Temesvarer Allgemeinen Arbeitervereins, sowie über den Inhalt seiner ersten bekannten Statuten. Aus der einleitenden Studie ersieht man, dass der Temesvarer Allgemeine Arbeiterverein am 11. Oktober 1868 gegründet wurde. In seiner Gründungssitzung wurde auch ein Statut angenommen, das uns aber nicht erhalten blieb. Im Frühjahr 1870 wurde ein neues Statut beschlossen. Das (in rumänischer, ungarischer, deutscher und serbischer Sprache gedruckte) Dokument bestimmt erstlich die zum Eintritt in den Verein erforderlichen Bedingungen und setzt eine zweifache Tätigkeit des Vereins fest: a) die Sektion für Erziehung; b) die Sektion für Unterstützung. Zur Hebung des Kulturniveaus der Vereinsmitglieder ist die Abhaltung von allgemeinwissenschaftlichen und ökonomischen Vorträgen, der Ankauf von Zeitschriften und allgemeinwissenschaftlichen Büchern, die Organisation von Ausstellungen usw. vorgesehen. Bezüglich der Unterstützungsaktion bestimmten die Statuten die Gründung einer Kasse, aus den Wochenbeiträgen der Mitglieder, welche den Kranken, Schwachen und Waisen Anleihen oder Unterstützungen gewähren sollte. Für eigenen Bedarf konnten auch „gesunde Mitglieder“ Geld in Form von Anleihen erhalten. Die Vollmitglieder stammten aus Arbeiterkreisen und nur sie waren im Verein vollberechtigt. Im Alter von 15—20 Jahren hatten die Mitglieder gleiche Rechte mit den Erwachsenen, ausser dem aktiven und passiven Wahlrecht. Die Führung hatte ein Komitee bestehend aus einem Präsidenten, zwei Vizepräsidenten, zwölf ordentlichen und sechs Ersatzmitgliedern, sowie einem „Beamtenstab“ (der Sekretär und sein Gehilfe, der Kassier, der Revisor und der Inkassant), diese letzteren aber hatten nur beratende Stimme. Einmal jährlich (in der zweiten Hälfte des Monats Dezember) wurde eine Generalversammlung abgehalten; das Führungskomitee hielt monatlich eine öffentliche Sitzung, die Sektionen aber wöchentlich. Die Sektionen und Klubs hielten die Sitzungen nach einem von ihren Mitgliedern bestimmten Plan ab. Die Statuten waren von einem Programm begleitet, das auch einige allgemeine politische Forderungen enthielt: allgemeines Stimmrecht, Versammlungsrecht, Pressefreiheit usw.

Die ersten Statuten des Temesvarer Allgemeinen Arbeitervereins und deren Veröffentlichung in vier Sprachen (rumänisch, magyarisch, deutsch und serbisch) beweist den zutiefst internationalistischen Charakter, den die Arbeiterbewegung unseres Landes von allem Anfang an zeigte.